

כי האדם עץ השדה

אוצרות הראי"ה / חלק א' "כמה אושר ישיג נפש האדם אם ירגיש אפילו מעט מזה, בעומדו להתפלל לפני קונו, יראה את עצמו כשליח צבור של הבריאה כולה"

ליקוטי מוהר"ן / תנינא / תורה יא דע, כְּשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל בְּשֵׂדֶה, אָזִי כָּל הַעֲשָׂבִים כֻּלָּם בָּאִין בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה, וּמְסִיעִין לוֹ, וְנוֹתְנִין לוֹ כַּח בְּתִפְלָתוֹ וְזֶה בְּחִינַת שְׁנִקְרָאת הַתְּפִלָּה שִׂיחָה, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ב): "שִׂיחַ הַשֵּׂדֶה", שְׁכָל שִׂיחַ הַשֵּׂדֶה נוֹתְנִין כַּח וְסִינֵעַ בְּתִפְלָתוֹ (שֵׁם כ"ד): "וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוֹחַ בְּשֵׂדֶה" – שְׁתִּפְלָתוֹ הִיָּתָה עִם סִינֵעַ וְכַח הַשֵּׂדֶה, שְׁכָל עֲשָׂבֵי הַשֵּׂדֶה נִתְּנוּ כַּח וְסִינֵעַ בְּתִפְלָתוֹ כִּנ"ל, שְׁבִשְׁבִיל זֶה נִקְרָאת הַתְּפִלָּה שִׂיחָה כִּנ"ל וְעַל-כֵּן בְּקִלְלָה נֶאֱמַר (דְּבָרִים י"א): "וְהִאֲדַמָּה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ"; כִּי כָּל יְבוּל הָאָרֶץ עֲרִיכִין לָתֵן כַּח וְסִינֵעַ בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה, וְכִשְׂיֵשׁ פָּגַם וְעָכּוּב עַל זֶה, אָזִי נֶאֱמַר: "וְהִאֲדַמָּה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ" כִּי אֶפְלוּ כְּשֶׁאִינוּ מִתְפַּלְלִים בְּשֵׂדֶה, נוֹתְנִים גַּם-כֵּן יְבוּל הָאָרֶץ סִינֵעַ בְּתִפְלָתוֹ, דִּהְיִינוּ כָּל מָה שְׁסִמּוּדָּה אֶל הָאָדָם, כְּגוֹן אֲכִילָתוֹ וְשִׂתְיָתוֹ וְכִיּוֹצֵא, רַק כְּשֶׁהוּא בְּשֵׂדֶה, שְׂאִזִּי סִמּוּדָּה לָהֶם בְּיוֹתֵר, אָזִי כָּל הַעֲשָׂבִים וְכָל יְבוּל הָאֲדָמָה נוֹתֵן כַּח בְּתִפְלָתוֹ כִּנ"ל וְזֶה יְבוּל-רֵאשִׁי-תְבוּת: וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוֹחַ בְּשֵׂדֶה – שְׁכָל יְבוּל הַשֵּׂדֶה הַתְּפִלָּלוֹ עִמּוֹ, כִּנ"ל: (זֶה הָעֲנָן מְבַאֵר הֵיטֵב בְּמֵאֲמָר תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר, הַמִּתְחִיל בְּדָף א, עִין שֵׁם):

שם משמאל בשלח חמשה עשר בשבט. יש להתבונן בענין יום ט"ו שבט שאין אומרים בו תחנון הלוא מה שהוא ר"ה לאילן הוא דבר טבעי שיוצא רוב גשמי השנה ועלה השרף באילנות ונמצאו הפירות חונטין מעתה, ומה ענין שלא יאמר בו תחנון אחר שאין בו קדושה ולא מצוה ולא נעשה בו נס ולא ענין מעניני ישראל, וחמשה עשר באב אמרו ז"ל בש"ס שלהי תענית איזה טעמים שהי' בו ענינים נוגעים לישראל, אבל ט"ו בשבט מה רבותא דידי', ונראה דהנה כתיב כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים ושמה לא ישוב כי אם הרוה את הארץ והולידה והצמיחה וגו' כן יהי' דברי אשר יצא מפי וגו', הנה המשיל הנביא דבר ה' לגשמים המצמיחים, ונראה דענין האילן הוא המחבר את הפרי לארץ, והוא ממוצע בין הארץ להפרי, ויש בו כח המחבר, ונראה שרמז יש בגימטריא שלו אילן גימטריא צ"א כמספר שני השמות הוי' ואד', אשר שמים וארץ מתיחסים אליהם, והוא חיבור שמים וארץ, ומן מהותו שבגשמיות נלמוד על רוחניותו וע"כ נמשל בו האדם כדכתיב כי האדם עץ השדה, כי עורת האדם הוא לחבר העליונים ותחתונים, באשר יש בו נשמה מהעליונים וגוף נושא הנשמה מהתחתונים, ואמרו ז"ל בטעם עגלה ערופה מפני שלא הניח לו לעשות פירות מאי פירות מצות, כי מצות הם בהתדמות פרי הגדל באילן שיש בהפרי כח רוחני המזין ומחי' את האדם, כידוע פירוש האריז"ל בפסוק כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי ה' יחי' האדם, היינו מוצא פי ה' שיש בהלחם, וגוף הפרי הוא נושא להרוחניות שבו, כן המצות הם רמ"ח אברים דמלכא וגוף המצוה היא נושא להרוחנית שבמצוה, ואדם העושה את המצוה באשר יש בו כח המחבר עליונים ותחתונים, ע"כ נמצא כח במעשה מצות שהוא עושה חיבור וצירוף עליונים ותחתונים, מעשה המצוה מהתחתונים ורוחנית שבו מהעליונים, דומה לאילן שיש בו כח המחבר ומוציא פרי שיש בו חיבור כנ"ל, ואף שנמצא פרי הארץ שיש בהם רוחנית ומצא פי ה', ומ"מ אינו נעשה ע"י

אמצעי, וכמו שנמצא גם במקומות הארץ מקום המקדש שהי' מעולם המחבר עליונים ותחתונים
כבמדרש אף בלי אמצעות האדם אלא שהקדושה שבמצות היא באמצעות האדם:

והנה כמו גשמים המצמיחים את הפירות כן הארה אלקית שניתנת בלב אנשים היא המעוררת
את האדם שיעשה פירותיו, וזהו שדימה דבר ה' ע"י הנביא נמי לגשם ושלג, ובכן כמי שאמרו
ז"ל בפ"ק דר"ה בענין גשמים הרי שהיו ישראל רשעים גמורים בר"ה ופסקו להם גשמים
מועטים לסוף חזרו בהם להוסיף עליהם אי אפשר שכבר נגזרה גזירה אלא הקב"ה מורידן
בזמן וכו', הרי שהיו ישראל צדיקים גמורים בר"ה ופסקו עליהם גשמים מרובין לסוף חזרו
בהם לפחות מהם א"א שכבר נגזרה גזירה אלא הקב"ה מורידן שלא בזמן על הארץ שאינה
צריכה, כן נמי הוא בענין הארה אלקית בלב האדם שהיא כדמיון הגשמים, ובר"ה פוסקין לכל
איש כמה הארה אלקית ינתן בו, שייך נמי אם חזר בו להוסיף או לפחות אי אפשר אלא אי זכה
ניתן לו ההארות בזמן הצריכה לו בעת תורה ותפלה או בעת שהוא נצרך לשמירה שלא יפול
לחומרות, ולהיפוך ח"ו הוא להיפוך שניתן בו במקום שאינה צריכה לו ובעת בלבול וטירוד
הדעת שהולך לאיבוד:

והנה כמו גשמים הגשמיים נתילה פעולתם באילנות אחר שלישי השנה שעלה שרף באילנות
ונמצאו הפירות חונטים מעתה, כן נמי מראש השנה ואילך לצדיקים שנכתבים ונחתמין לאלתר
לחיים, או מיוה"כ ויום ראשון של סוכות ואילך שהוא חסד שבחסד, שנתקרבים גם הבלתי
ראויים מצד מדת הדין, נכנס באדם יום אחר יום הארה אלקית והתעוררות כנ"ל, והאיש שאיננו
שוטה המאבד מה שנותנין לו נתוסף בו חיות ורגש הנפש וכשהגיע שלישי השנה כבר נשלם
בחיו' הלב שבאדם כבמדרש פ' שמות, שהלב ניתן בשלישי העליון שבאדם, והיא כדמיון שרף
שעלה באילנות שהפירות חונטין מעתה, כן באדם כתיב למה זה מחיר ביד כסיל לקנות חכמה
ולב אין, אך כאשר עבר שלישי השנה ונשלם בו בחיו' הלב, מתחיל זמן יותר בהיר לתורה
ועבודה אחר שעברו ירחין דעשו ומכינים עצמן לארבע פרשיות שבאדר ופורים וניסן ופסח
וספירה ושבועות, שהימים מתעלין והולכים יום אחר יום, והם ימי עבודה בתורה ומצות באופן
יותר נעלה מכל השנה בחיות ורגש והתעוררות הלב, ובכן כמו שהוא ר"ה לאילן המחבר כנ"ל,
כן הוא באדם הדומה לאילן שאז מתחלת תקופה חדשה בהתפעלות הלב יותר ויותר מעד כה,
ואף לאנשים שמיעטו בעבודה עד הנה ואינם מרגישים, מ"מ ההארה אלקית בודאי עשתה את
שלה בהעלם עכ"פ וניתן בו בחיו' לב, ואם עוד יתיישב בדעתו עוד ימצא בעצמו את בחיו' לב
ורגש יותר מאשר עד הנה:

ולפי האמור יובן מחלוקת ב"ש וב"ה ששניהם לדבר אחד מתכוונים ואילן הגשמי הוא דוגמא
לאדם ושניהם מודים שמחשבים שלישי השנה שיגמר בחיו' הלב הניתן משני שלישי האדם
ולמעלה, אך ב"ש מדברים לפי מדתם מדת הדין ועדיקים הזוכים בדין נכתבים ונחתמין בר"ה
לאלתר לחיים, ונפסק להם גשמים רחניים כנ"ל, ונשלם שלישי השנה באחד בשבט שנשלם
בחיו' הלב, ולעומת האדם נמשך טבע האילן שהוא דוגמתו, וב"ה שמדתם חסד מחשבים מט"ו
תשרי יום ראשון של סוכות חסד שבחסד, שמשם ואילך מתחילין לחשוב שלישי השנה כאמרם
ז"ל מה דהוה הוה ומכאן ולהלן חושבנא, ואחריהם נמשך טבע האילן, ע"כ יגמר שלישי השנה
שהוא גמר בחיו' הלב בט"ו בשבט:

ולפי האמור יובן היטב ענין ט"ו בשבט שאין אמרים בו תחנון, שהוא באמת זמן שמחה
לישראל הרוצין לעבוד את ה' בבחי' לב ולא בקרירת רוח ומצות אנשים מלומדה: